

Список литературы:

1. Башинський І.А. Формування податкової культури в Україні [Електронний ресурс] / І.А. Башинський. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ardup/2011_2/2-5-1.pdf
2. Василенко А.В. Формування податкової культури в Україні [Електронний ресурс] / А.В. Власенко // – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_1/Vasilenko.pdf
3. Коваленко Ю.М. Неформальні норми фінансового сектора економіки : економічна ментальність та інституційна довіра / Ю.М. Коваленко // Економічна теорія. -- 2011. -- № 2. -- С. 58–68.
4. Петренко Л.М. Податкова безпека як складова фінансової безпеки держави / Л. М. Петренко // Моделювання та інформаційні системи в економіці [Електронний ресурс] : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; відп. ред. В. К. Галіцин. -- 2012. -- Вип. 86. -- С.89–98.
5. Петрушевська В.В. Економічна безпека держави: зміст і класифікація загроз / В.В. Петрушевська // Збірник наукових праць «Ефективність державного управління». -- 2012. -- Вип. 32. -- С. 441–448.
6. Ручкіна В.М. Податкова культура в інституціональному аспекті розвитку податкової системи України / В.М. Ручкіна // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. -- 2013. -- № 1. -- С. 197–205.
7. Чурсина И.А. Влияние теневой экономики на налоговую составляющую экономической безопасности: автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. экон. наук 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (по отраслям и сферам деятельности)» / И.А. Чурсина; Академия экономической безопасности МВД России . – М., 2009. -- 26 с.

Сушкова О.Є.

Національна академія природоохоронного і курортного будівництва

ПОДАТКОВА ДИСЦИПЛІНА ЯК ФАКТОР ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ**Анотація**

У статті наведено результати дослідження сутності податкової дисципліни та її ролі у забезпеченні податкової безпеки регіону. Виявлено та класифіковано фактори, які впливають на рівень податкової дисципліни в регіоні. Наведено методи податкового регулювання, спрямовані на забезпечення високого рівня податкової дисципліни.

Ключові слова: податкова культура, податкова дисципліна, регіон, місцеві бюджети, податкова безпека регіону.

Sushkova E.E.

National Academy of Environmental Protection and Resort Development

TAX DISCIPLINE AS A FACTOR OF TAX REGIONAL SECURITY**Summary**

The purpose of this article is to investigate of the essence of fiscal discipline and its role in ensuring tax regional security; identify and classify the factors that influence the level of fiscal discipline in the region; define methods of tax regulation, directed on ensuring a high level of fiscal discipline.

Keywords: tax culture, tax discipline, region, local budgets, tax regional security.

УДК 338

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА**Шашина М.В., Степаненко Т.А.**

Київський національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

У статті розглянуті проблеми та особливості формування та використання стратегічного інструментарію розробки стратегії розвитку підприємства, можливості та специфіка застосування методів економічної діагностики як інструментарію стратегічної оцінки.

Ключові слова: стратегія, стратегія розвитку підприємства, стратегічне планування, конкуренція, діагностика.

Постановка проблеми. В умовах становлення ринкової економіки усе більш зростає невизначеність та насиченість зовнішнього середовища. Керівництву підприємств доводиться управляти не тільки самим виробничим процесом, але й урахувати вплив зовнішнього середовища. Для сучасного етапу розвитку ринкових відносин у України характерні глибокі зміни, що відбуваються в галузі економіки, технології, суспільно-політичному та соціальному житті суспільства. Усе це вказує на

високий рівень невизначеності та нестабільності умов роботи та створює постійну погрозу позиціям підприємства на ринку.

Підприємства, що вчасно враховують та прогнозують зміни зовнішнього середовища, мають оптимальні шанси ефективно функціонувати та розбудуватися. У цих умовах для тих організацій, які в стані прогнозувати та урахувувати ці зміни якомога раніше, можуть з'явитися сприятливі можливості, пов'язані з раціональним використанням сил за до-

помогою стратегічного керування та вироблення цільових стратегій для створення нових переваг у виживанні та конкуренції.

Вироблення стратегії розвитку безпосередньо на рівні підприємства – порівняно нове явище у вітчизняній практиці керівництва, до якого підприємства здебільшого не готові: ні в технічному, ні в організаційно-методичному плані. Пошуку надійних методів формування стратегії розвитку підприємств в умовах становлення ринкових відносин присвячене дане дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми управління розвитком підприємства розглядалися в наукових працях відомих зарубіжних, вітчизняних вчених та економістів-практиків. Слід зазначити вагомий внесок у вирішення окремих аспектів проблеми розвитку економічної системи таких учених, як Д. Белл, О.О. Богданов, Н.Вінер, В.М. Геєць, Дж.К. Гелбрейт, С.Ю. Глазьев, В.М. Гриньова, Ю.Г. Лисенко, Д.С., У.К. Мітчелл, У.У. Ростоу, Г. Спенсер, Е. Тоффлер, М.П. Тодаро, Дж. Форестер, Р. Фрімен, Г. Хакен, І.А. Шумпетер.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Віддаючи належне науковому та практичному значенню праць названих авторів, необхідно підкреслити, що певне коло завдань концептуального, методологічного та методичного характеру залишилось недостатньо розвинути. Так, потребують подальшого дослідження методологія розробки стратегії розвитку підприємства, що повинна передбачати особливості діяльності суб'єктів господарювання в умовах кризи, врахування нестабільності зовнішнього середовища, зміна парадигми розвитку підприємств відповідно до світових процесів.

Мета статті. Метою є дослідження теоретико-методологічних засад розробки стратегії розвитку підприємства.

Виклад основного матеріалу. Аналіз джерел основної та спеціальної літератури щодо визначення функцій та сутності сучасного підприємства дозволив зробити висновок, що акцент ученими, з одного боку, робиться на таких критеріях, як цілісність, стійкість, а з іншого – на здібностях до змін, виходячи зі змін умов зовнішнього оточення підприємства розглядається як об'єкт керування, що постійно перебуває в процесі еволюційного розвитку з метою виживання в динамічному економічному середовищі. Це, свідчить не стільки про конфронтацію вчених у поглядах та поняттях, хоча, відзначимо, певні відмінності тут, безумовно, мають місце, скільки про різні підходи до визначення сутності підприємства з погляду тих функцій, які воно повинне виконувати. Визначення функцій підприємства повинне служити основою формування його місії та стратегічного призначення, а також бути базою розробки стратегії на перспективу, тобто бути ключовим завданням стратегічного керування. Систематизація основних функцій підприємства, що функціонує в сучасному ринковому середовищі, має вигляд, представлений у табл.1.

Під стратегією розвитку сучасного підприємства, відповідної до виконання основних поставлених перед підприємством функцій, слід розуміти узагальнюючу модель дій, представлену у вигляді комплексу розроблених напрямків або рекомендацій. Визначення поняття «стратегія» повинне містити в собі характеристику всіх процесів, що відбуваються в системі розглянутого об'єкта. Причому характеристика процесів повинна відбуватися «від простого до складного». Тільки в цьому випадку, можлива комплексна оцінка факторів, що визначають стратегію[3].

Таким чином, «стратегією» пропонується розглядати у двох напрямках: ринковому та організаційному.

Таблиця 1

Основні функції підприємства [4]

Найменування функції	Зміст функції
Виробнича	Виробництво товарів, послуг, робіт для задоволення потреби економіки
Реалізаційна-маркетингова	Маркетинг та реалізація виробленої продукції
Попитно – ресурсна	Попит на трудові, матеріальні, фінансові, інформаційні та інтелектуальні ресурси, технології та способи організації виробництва
Фінансово-інвестиційна	Генерація фінансових потоків, у тому числі пов'язаних з взаємним кредитуванням, інвестуванням, придбанням, володінням та емісією цінних паперів
Бюджетна	Наповнення місцевого, регіонального та державного бюджету
Містотворна	Участь у формуванні та розвитку міської економіки, місцевої інфраструктури, забезпечення зайнятості жителів даного населеного пункту
Соціальна	Забезпечення громадян роботою. Забезпечення працівників та непрацевдатних членів їх родин засобами до існування. Виховання навичок колективної роботи.
Пізнавальна	Вивчення в процесі діяльності особливостей ринків товарів та ресурсів, технологій, технічних систем, найбільш ефективних способів організації виробництва та взаємодії з ринком, акціонерами і т.п. Закріплення, нагромадження та передача наступним поколінням відповідних знань
Утворювальна	Одержання окремими працівниками та колективами виробничих (у тому числі – техніко-технологічних, організаційно-економічних) знань, навичок, досвіду роботи
Виховна	Створення, закріплення та розвиток корпоративної культури
Інноваційна	Генерація, фільтрація, інкубація та поширення інновацій серед підприємств, зв'язаних партнерськими або конкурентними відносинами
Інституціональна	Генерація, фільтрація та інкубація соціально-економічних інститутів
Інформаційно-сигнальна	Поширення інформації про особливості розвитку
Консолідуюча	Забезпечення єдності економіки шляхом проведення міжсуб'єктних та міжгалузевих трансакцій, організації та підтримки товарно-фінансових потоків, що пов'язують економічних агентів у різних секторах ринків та на різних територіях.
Стабілізуюча, антикризова	Забезпечення безкризового поступального соціально економічного розвитку шляхом створення «острівців стабільності»

Ринковий розвиток полягає в розширенні круга споживачів, клієнтури, ринків збуту продукції, а організаційне – в удосконалюванні системи керування підприємством, відповідальності, прав і т.д. З урахуванням вищевикладеної позиції «стратегія» визначається як комплекс економічних, соціальних, політичних та інших заходів, за допомогою яких сучасне підприємство може не стільки протистояти мінливим умовам, скільки зробити точний прогноз та обґрунтовано спланувати свою діяльність, опираючись на внутрішні можливості розвитку.

З визначення випливає, що стратегія є результатом комплексного дослідження як внутрішніх, так і зовнішніх можливостей окремого підприємства, і тому не існує єдиної стратегії для всіх підприємств. При цьому розробка окремих видів функціональних стратегій підприємства неможливе без взаємодії із цілями та завданнями інших стратегій. У цьому проявляється ефект синергізма керування, оцінка та облік якого дозволять підприємству вийти на новий рівень конкурентоспроможного керування [2].

Синергетичний ефект проявляється насамперед у збільшенні сумарного ефекту від реалізації окремих видів функціональних стратегій. Оперативність синергізма проявляється в технологічних та управлінських нововведеннях підприємства, що відбуваються в процесі діяльності, обумовлений напрямком загальної стратегії розвитку підприємства. Зв'язок оперативного синергізма (виникаючого на рівні формування стратегії розвитку) з конкурентоспроможністю та потенціалом підприємства проявляється в такий же спосіб, як і ефект від реалізації системи управлінських розв'язків: 1) через економію витрат при незмінному рівні технології або 2) через поліпшення споживчих властивостей товару при незмінних витратах.

Всі синергетичні ефекти розробки оптимальної стратегії розвитку можна описати трьома змінними: збільшення прибутку в грошовому вираженні, зниження оперативних витрат та зниження потреби в інвестиціях. Усі три змінні нерозривно зв'язані. Тому четвертим синергетичним ефектом вважається прискорення змін цих змінних. Таким чином, формування окремих видів стратегій розвитку підприємства повинне, базуватися на основі синергетичної погодженості з умовами та завданнями підприємства у цілому та перед кожним функціональним підрозділом зокрема. При розробці стратегії розвитку необхідно в першу чергу орієнтуватися на накопичений іншими підприємствами досвід, оформлений у типові стратегії. Залежно від галузі варіантів таких типових стратегій може бути від 3 до 20. На етапі розробки стратегії розвитку формуються мета та філософія компанії, а також правила, процедури, концепція та моделі, за допомогою яких ця мета буде досягнута. Критерій оптимальності кожної локальної мети до загальної стратегічної мети бізнесу оцінює з деяких позицій усі розглянуті варіанти дій. Таким чином, критерій оптимальності стратегічної мети бізнесу являє собою вектор, що складається з локальних критеріїв. Наявність векторів критерію – ще одна проблема розв'язку вибору та розробки стратегії в цілому.

У результаті маємо: проблему формалізації якісних критеріїв, те чи інше рішення яке дозволяє робити маніпуляції в різних інтересах; проблему векторної оптимізації, яка також має свої проблемні моменти; нормалізацію критеріїв, приведення до одній розмірності. Разом з тим вибір стратегії розвитку характеризується іншими труднощами, які стосуються безпосередньо вибору.

При наявності множинності цілей, які повинні бути досягнуті, при реалізації кожної стратегії оптимальним варіантом розв'язку проблеми може стати використання підходу матричних моделей [3].

Для формування оптимальної моделі вибору стратегії забезпечення успіху в бізнесі слід використовувати обчислювальні процедури кластерного аналізу.

Кластерний аналіз – багатомірна статистична процедура, що виконує збір даних, що містять інформацію про вибірку об'єктів, що й упорядковує об'єкти в порівняно однорідні групи-кластери. Результатом застосування кластерного аналізу є виявлення зв'язків у вибраній вибірці. Вибір найкращого варіанта дій у тій або іншій ситуації є для орієнтації бізнесу на успіх ключовим моментом, тому немаловажне знати структуру варіантів стратегій за ознакою критеріальної оптимізації. Таким чином, розробка стратегії розвитку обумовлюється необхідністю систематизації основних завдань підприємства, які повинні бути сформовані на довгочасну перспективу. У якості основних етапів формування стратегії розвитку підприємства необхідно виділяти наступні: безпосередньо розробка стратегії; впровадження; контроль. Комплексу робіт з розробки та впровадження стратегії розвитку компанії, повинен включати наступні блоки:

- аналіз інвестиційної привабливості галузі. Розробка сценарного прогнозу розвитку галузі. Прогноз зміни кон'юнктури попиту та пропозиції на внутрішніх і зовнішніх ринках;
 - оцінка конкурентної позиції компанії в галузі (міцності бізнесу);
 - оцінка стратегічних альтернатив;
 - формування образу майбутнього компанії.
- Розробка стратегічних цілей і завдань;
- комплекс робіт із впровадження стратегії.

Представлені етапи тісно взаємозалежні один з одним і тому можуть опиратися на єдині методичні та наукові підходи для їхньої реалізації. Це проявляється особливо яскраво при розробці конкурентної стратегії розвитку підприємства.

У якості інструментарію розробки стратегії розвитку підприємства пропонується використовувати систему економічної діагностики. У поняття економічної діагностики слід включати не тільки якісні та кількісні, але й напрямні аспекти. Під цим слід розуміти завдання, які поставлені перед експертами при проведенні комплексної економічної діагностики. При цьому доцільно розрізняти глобальну діагностику, функціональну діагностику та «експрес – діагностику». Такий розподіл визначений відмінністю завдань, що призначаються для оцінки, і відмінністю прийнятих стратегічних розв'язків на основі проведеного аналізу [6].

Таким чином, стосовно підприємства система економічної діагностики є взаємозв'язком підсистем, що включають у себе елементи оцінки як окремих управлінських та виробничих функцій, так і роботу підприємства в цілому, включаючи його взаємодію із зовнішнім інформаційним простором. У цьому зв'язку діагностика підприємства, і тим більше економічна діагностика, на наш погляд, повинна бути спрямована на: визначення дисфункцій та труднощів, що деформують функціонування господарського об'єкта; установлення внутрішніх та зовнішніх причин, що погіршують діяльність підприємства, їх аналіз; побудова програми дій, пов'язаних з відновленням функцій та структурною перебудовою підприємства; здійснення перетворення в практику на новому якісному рівні ухвалених рішень у вигляді планів поточного, середньострокового та перспек-

тивного розвитку виробничо-комерційної діяльності та контроль над їхньою реалізацією.

Розробка стратегії розвитку підприємства повинна базуватися на проведенні функціональної діагностики, що дозволяє більш детально та, відповідно, більш точно визначати спрямованість розробки стратегій окремих функціональних підрозділів, що в остаточному підсумку дозволить більш об'єктивно підійти до формування комплексної стратегії розвитку підприємства.

У цьому зв'язку функціональна діагностика – це ретроспективне (на основі минулої діяльності), оперативне (поточний стан) і перспективне (прогноз розвитку) комплексне дослідження господарської діяльності підприємства на предмет розробки його господарської політики (стратегії розвитку). При цьому в якості мети функціональної діагностики ми виділяємо виявлення найбільш важливих проблем та встановлення пріоритетів ведення господарської діяльності та розробку програми короткострокових та довгострокових заходів, які дозволять поліпшити ефективність та фінансові показники діяльності підприємства.

До особливості проведення функціональної діагностики можна віднести її послідовність. Тут, необхідно виділяти наступні етапи. Це визначення місії тієї або іншої функції підприємства, аналіз результатів, оцінка політики та стратегії, засобів і організації тієї або іншої функції, вивчення методів керування та контролю, а також поточної діяльності [6].

У зв'язку із цим результатом комплексної функціональної діагностики діяльності підприємства є розробка заходів щодо розвитку системи керування та фінансового оздоровлення компанії, збільшенню рентабельності виробництва, а також по підвищенню реальної керованості компанії та її ринкової привабливості. Останнє положення дуже важливе, тому що воно показує комерційну цінність функціональної діагностики, її прямиї зв'язок з підвищенням фінансових результатів фірми. Функціональна діагностика може проводитися як силами планово-аналітичних служб самої компанії, так і із залученням сторонніх консультантів, що, як правило, гарантує більший ступінь об'єктивності результатів у силу незалежності аналітиків.

Відповідно на першому етапі дослідження повинна фіксуватися загальна динаміка розвитку системи (для підприємства це динаміка фінансових результатів, валюти балансу, величини власного капіталу та ін.), на другому етапі доцільно проводити аналіз (розчленовування об'єкта дослідження на складові та докладне автономне вивчення цих частин), а на третьому – синтез (тобто вивчення внутрішнього функціонального зв'язку цих частин).

Для підприємства третій етап дослідження – це синтез виявлених цілей розвитку по окремих аспектах господарської діяльності для розробки інтегрованої збалансованої стратегії підприємства. Ігнорування третього етапу може привести в тупик, тому що внутрішній зв'язок системи часто є супер-

ечливим (тобто висновки, що випливають із результатів аналізу, часто не стикуються один з одним, тому необхідно знайти між ними розумний баланс).

Реалізація подібного підходу, заснованого на аналізі та наступному синтезі, дозволяє адекватно оцінити поточну систему керування та фінансове становище компанії та розробити пропозиції, що забезпечують максимальне зростання фінансових результатів [5].

Система економічних показників повинна включати наступні напрямки: аналіз положення підприємства на ринку; аналіз ефективності внутрівиробничої діяльності; аналіз інформаційного потенціалу підприємства; ефективність системи керування; оцінка стратегічних альтернатив розвитку підприємства. Реалізація запропонованих заходів дозволить не тільки підвищити обґрунтованість розробки та реалізації стратегії розвитку підприємства, але й забезпечити ефективність його функціонування в довгостроковій перспективі.

Висновки та пропозиції. Отже, стратегія підприємства складається із запланованих дій (спрямована стратегія) і необхідних поправок у разі виникнення непередбачених обставин (незаплановані стратегічні рішення). Підприємство повинно мати добре обґрунтовану стратегію дій, але повинно також бути готовим адаптуватися до неврахованих обставин, які можуть виникнути у майбутньому.

Тенденції сучасного розвитку економічної ситуації в Україні характеризуються високим динамізмом, активізацією структурних зрушень на користь сфери послуг, загостренням конкурентної боротьби. Набувають ознак комплексності, взаємодоповнюваності та взаємопричинності процеси у зовнішньому середовищі. Ці явища обумовлюють необхідність наукового пошуку нових механізмів і методів стратегічного управління, стрижнем якого є стратегія розвитку підприємства яка повинна відповідати перетворенням в національній економіці, гармонізувати вплив і взаємозв'язки між факторами внутрішнього та зовнішнього середовища.

Доцільним за цих умов є узагальнення позицій щодо формування стратегії підприємств за парадигмами стратегічного управління: стратегічної раціональності (процес формування стратегії має вказівний, нормативний характер) і стратегічної поведінки (процес характеризується дескриптивним – описовим спрямуванням).

Вважаємо, що одним з найбільш коректних підходів до формування стратегій розвитку є ієрархічний, який відображає рівні управління підприємства та характер взаємозв'язку із зовнішнім оточенням. Процес формування стратегії розвитку підприємства розглядається з цих позицій як послідовна операціоналізація на загальну, ділову (бізнес-стратегію) та портфель функціональних суб-стратегій.

При цьому стратегії домінуючим елементом повинно бути стратегічне мислення, яке спрямовує підприємство до постійного творчого пошуку, втілення новаторських ідей в усіх аспектах діяльності.

Список літератури:

1. Аакер Д. Бизнес-стратегия: от изучения рыночной среды до выработки беспроигрышных решений / Д. Аакер. – М. : Эксмо, 2007. – 457 с.
2. Абчук В. А. Прогнозирование в бизнесе, менеджменте и маркетинге / В. А. Абчук. – М. : Изд-во Михайлова В. А., 2005. – 448 с.
3. Гордієнко П.Л., Дідковська Л.Г., Яшкіна Н.В. Стратегічний аналіз. – 3-тє вид., перероб. і доп., 2011
4. Касьянова Н.В. Управление развитием предприятия на основе кумулятивного подхода: концепция, модели та методи: монографія / Н.В. Касьянова. – Донецьк: НАН України, Ін-т економіки пром-сті; СПД Куприянов В.С., 2011. – 374 с.

5. Касьянова Н.В. Формування стратегії розвитку підприємства: методичні аспекти: монографія / Н.В. Касьянова. – Донецьк: ДонУЕП, 2009. – 182 с.
6. Мізюк Богдан Михайлович Основи стратегічного управління: Підручник. – Львів: Магнолія 2006, 2009. – 544с.
7. Формирование стратегии реализации потенциала предприятия: монография / В.М. Гончаров, Н.В. Касьянова, Д.В. Солоха, О.А. Фесина, В.А. Бугаев, Н.В. Зинченко. – Донецк: СПД Куприянов В.С., 2008. – 304 с.
8. Шелегеда Б.Г. Стратегічне управління потенціалом підприємства: монографія / Б.Г. Шелегеда, Н.В. Касьянова, А.Я. Берсуцький. – Донецьк: ІЕПНАН України, 2006. – 219 с.
9. Шершньова З. Є. «Стратегічне управління (2004)» / Шершньова З. Є. // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://library.if.ua/books/101.html>.

Шашина М.В., Степаненко Т.А.

Киевский национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

РАЗРАБОТКА СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

В статье рассмотрены проблемы и особенности формирования и использования стратегического инструментария разработки стратегии развития предприятия, возможности и специфика применения методов экономической диагностики как инструментария стратегической оценки.

Ключевые слова: стратегия, стратегия развития предприятия, стратегическое планирование, конкуренция, диагностика.

Shashyna M.V., Stepanenko T.A.

Kyiv National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»

DEVELOPMENT OF STRATEGY OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISE

Summary

The article discusses problems and peculiarities of formation and use of strategic development tool of enterprise development strategies, opportunities and specific diagnostic application of economic instruments as a strategic assessment.

Keywords: strategy, enterprise development strategy, strategic planning, competition, diagnostics.

УДК 336.77

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ

Шира Н.О., Кукса І.М.

Донецький державний університет управління

Розкрито сутність кредитного ризику, як одного із основних видів банківських ризиків. Проаналізована частка проблемних кредитів у загальному портфелі кредитів комерційних банків. Запропоновано шляхи вдосконалення управління кредитними ризиками банку.

Ключові слова: банк, кредитний ризик, кредит, кредитна політика, кредитний портфель, механізм управління кредитним ризиком.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Для успішного функціонування банку потрібне розуміння наявності величезної кількості ризиків, які загрожують його діяльності. Усвідомлення цього факту – основа стабільної діяльності банку.

Незважаючи на те, що банківська діяльність супроводжується численними ризиками, саме банки покликані уособлювати надійність та безпеку. Оскільки банки працюють здебільшого з позиковими та залученими коштами, то вони повинні знизити ризикованість своєї діяльності навіть більше, ніж інші підприємці.

Банки повинні управляти кредитним ризиком отримуючи максимально можливий прибуток, одночасно намагаючись максимально знизити ризик, який пов'язан з механізмом надання і погашення банківських кредитів. Це свідчить про те, що роз-

робка надійної системи захисту від кредитного ризику є дуже актуальним питанням.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання управління кредитним ризиком та визначення його сутності вивчали такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: Голодова Ж., Шелудько В., Жариков В., Жарикова М., Євсейчев О., Лаврушин О., Бобиль В., Владичин У., Криклій О., Маслак Н. та ін. Українські та російські науковці, які вивчають проблеми управління ризиками в банківській системі, у своїх працях висвітлювали окремі питання нагляду над комерційними банками, теорії та практики проведення активно-пасивних, міжбанківських операцій комерційними банками цих країн.

Метою статті є визначення сутності кредитного ризику та удосконалення механізму управління кредитними ризиками.